Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato: 09.03.2022
Vår ref: 2022/2023
Deres dato: 28.02.2022
Deres ref:

REINBEITEDISTRIKT 9
c/o Nils Arvid Guttorm Hillagurra
9845 TANA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hans Ivar Hortman, +4778950310

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på én gaupe i Tana kommune

Vi viser til deres søknad datert 28.02.2022, om skadefellingstillatelse på gaupe i vinterbeiteområdet til Čorgaš reinbeitedistrikt 9, i området rundt Smalfjord. Vi viser til vårt svar i e-post den 03.03.2022. Her kommer fullstendig vedtak. Statsforvalteren fatter slikt

– Vedtak –
Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 avslår Statsforvalteren søknad om skadefelling av gaupe i området Smalfjord i Tana kommune.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Søknaden
Det søkes om skadefelling av 1 gaupe i området rundt Smalfjord. Det er dokumentert 4 kadaver til gaupe 27.02-28.02. Reineier påpeker at ut ifra de funnene som er gjort er det stor sannsynlighet for at antallet gaupedrepte dyr som ikke er funnet er mange ganger større. Reineier har opplyst om at distriktet har fått erklært beitekrise og er i en låst beitesituasjon. Områdets betydning som beiteområdet er derfor deres viktigste faktor. Det bes om at Statsforvalteren hensyntar dette. De ønsker ikke å flytte ut fra området da det ikke er andre alternative beiteområder. Reineier opplever at reinen er urolig de er i frykt for fremtidige skader. Simlene går også drektige og er i kritisk fare for å kaste kalven på grunn av ytre herjinger. Dette går også på dyrevelferden. De har fast foring som følge av beitekrisen og er svært begrenset på ressurser. De har ikke har ytterlige krefter til nødvendig tilsyn å sette inn på grunn av gaupas herjinger i flokken. Distriktet har ved tidligere forhold med gaupe I flokken gjennomført 2 avbøtende tiltak med støtte fra Statsforvalteren og tidligere skadefelling av gaupe i februar. Disse gjennomførte tiltak har ikke vært tilstrekkelige for å hindre ytterlig tap av rein til rovdyr.

Lovgrunnlaget
Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 13, jf. også § 4 første ledd bokstav h og § 9. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 15.02.2022 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022,* ble Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt myndighet til å vurdere betinget skadefelling, innenfor en kvote på tre gauper i tidsrommet 16.02.2022 – 31.05.2022. Denne kvoten er ikke belastet. Søknader om skadefelling av gaupe behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

• områdets betydning som beitemark
• skadenes omfang og utvikling
• potensialet for fremtidige skader
• muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe
I 2021 fant Rovdata at det var 6 familiegrupper i Troms og Finnmark, hvorav to i Finnmark.

I 2022 er det registrert avgang på 2 voksne hanngauper i Troms og Finnmark. I 2021 er det registrert en avgang på 8 gauper i Troms og Finnmark, derav tre voksne, hvorav en hunn i Finnmark. Blant de fem i Troms var det tre voksne, hvorav to hunndyr. I 2020 var det en avgang på 6 gauper, fire i Finnmark og to i Troms. De to i Finnmark var voksne hunner. Blant de fire i Finnmark var det tre voksne hvorav en hunn. Region 8 har altså en kjent avgang på seks voksne hunngauper siden 1.1.2020.

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegrupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 (±0,73 SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 (± 0,44 SE) for sørlig reinsdyrområde (Andrén m.fl. 2002, Andersen m.fl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

Scandlynx har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen m.fl 2011). Ny metodikk for å registrere familiegrupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familiegruppe, totalt 1.27 dyr per familiegrupper (Nilsen m.fl. 2011).

Prognose for antall familiegrupper med gaupe i region 8 i 2022, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta i 2021 viser at mest sannsynlig vil være 8,2 familiegrupper i 2022, med 75 prosent usikkerhetsintervall mellom 5,0 og 11,4 familiegrupper. Etter kvotejakta 2021

er det felt 3 gauper i region 8, en voksen hunn i Kvænangen, en voksen hann i Porsanger og en voksen hann i Tana.

Statsforvalterens vurderinger
Skadeområdet ligger i B-området for gaupe og Statsforvalteren vurderer at gaupa som volder skade med stor sannsynlighet i veldig liten grad benytter seg av A-området. Nærmeste A-område ligger ca. 35 km unna i luftlinje og med bakgrunn i topografi og kjennskapen til gaupene i området finner vi det lite sannsynlig at den bruker store arealer i A-område.

Statsforvalteren har vært i jevnlig dialog med leder for reinbeitedistrikt 9 om situasjonen. Den 03.03 opplyste vi om at det ikke ble gitt skadefelling. Vi ble enige om akutte forebyggende midler og midlertidig tilsagn ble sendt ut. Vi har opplyst til søker at vi har kontinuerlig dialog og tar vurderinger fortløpende dersom ny informasjon og nye kadaver skulle komme inn.

Før skadefellingstillatelse ble gitt 31.01 hadde distriktet forsøkt med 2 forebyggende tiltak for å unngå skade uten at dette har hatt tilfredsstillende effekt. Vær-, føre- og beiteforhold har gjort ytterligere tiltak vanskelig å gjennomføre. Det ble felt gaupe på skadefelling 03.02. På bakgrunn av at det nylig er felt gaupe i det samme området har Statsforvalteren vurdert at det bør ligge et større skadeomfang til grunn. Siden fellingen av gaupa 03.02 har det gått over 3 uker før det ble levert inn nye kadaver. Det ble 27.02 levert 6 kadaver til undersøkelse hvorav 4 ble dokumentert drept av gaupe, 1 ble dokumentert drept av jerv, og 1 kadaver er av ukjent skadeårsak. Alle med skadedato i perioden 27.02-01.03.

Før det gis skadefelling, skal andre mulige tiltak være utprøvd da skadefelling bør være siste alternativ. Ved for hardt uttak i B-området vil også være vanskelig å oppnå bestandsmålet i A-området hvor vi ønsker å oppnå bestandsmålet i rovviltregion 8.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata som Bestandsovervåking av gaupe 2021 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2021 og NINA Rapport 2011, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2021, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013, og NINA rapport 1200, Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014.

Om bestandsmålet for gaupe er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år. Siden 2015 har region 8 vært under bestandsmålet. I samme periode er det ved jakt eller skadefelling tatt ut 27 gauper i Troms og Finnmark, ingen av disse er ved jakt tatt ut i A-området for gaupe, men fem er felt i A-området ved skadefellingstillatelser gitt på bakgrunn av akutte tapssituasjoner forut for kalving, der kalvingsområder for rein også er A-område for gaupe.

Statsforvalteren forsøker å føre en tydelig differensiert forvaltning av gaupe. Det er ikke lett. Forskning har vist at de aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte og beitedyrprioriterte områder. Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

Ved avgjørelse om avslag på søknad om skadefelling legger Statsforvalteren avgjørende vekt på at skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ikke er forenlig med opprettholdelse av en gaupebestand i regionen.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at avslag på søknad om skadefelling av gaupe ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltnemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Konklusjon
Statsforvalteren avslår søknaden om skadefelling. Tapene til gaupe har skjedd i B-området for gaupe. Området er viktig beiteområdet for rein. Skadeomfanget er vesentlig. Det er levert inn 6 kadaver, 4 ble dokumentert drept av gaupe, 1 kadaver dokumentert drept av jerv og 1 med ukjent skadeårsak. Potensialet for videre skader er stort. Statsforvalteren vurderer likevel at det gjennom forebyggende tiltak som økt tilsyn av reinen, samling, og etter hvert flytting, er mulig å gjennomføre tiltak med tapsreduserende effekt. Statsforvalteren mener skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ville gjort at målet i naturmangfoldloven § 5 ble fraveket, jf. rovviltforskriften § 4, om bestandsmål for gaupe.

Med hilsen

Iris Rita Hallen (e.f.)
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Hans Ivar Hortman
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Miljødirektoratet Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM